

De school de praktijk in De praktijk de school in

Meer aandacht voor docenten- en leerlingenstages

Projectplan

Tilburg, 24 augustus 2001

De school de praktijk in De praktijk de school in

Meer aandacht voor docenten- en leerlingenstages

INHOUDSOPGAVE

	pagina
1. DOEL	1
1.1 Aanleiding, context	1
1.2 Doelstelling van het project	1
2. RELATIE MET INNOVATIEBELEID INSTELLINGEN	3
2.1 Aandachtsvelden voor innovatiebeleid	3
2.2 Relatie met reeds lopend impulsprogramma	3
2.3 Projectdoelstelling en promotie technische opleidingen	4
3 ORGANISATIE	5
3.1 Betrokken partijen	5
3.2 Projectstructuur	6
4 PROJECTRESULTATEN	8
5 IMPLEMENTATIE EN VERSPREIDING PROJECTRESULTATEN	9
5.1 Implementatie	9
5.2 Verspreiding	9
6 PLANNING EN DOORLOOPTIJD	10
6.1 Looptijd van project	10
6.2 Fasering	10
7 EVALUATIE EN MONITOR	11
7.1 Situatie nu	11
7.2 Resultaten en succes	11
8 SAMENVATTING	12

1. DOEL

1.1 Aanleiding, context

In de afgelopen jaren hebben VMBO en MBO in Tilburg in meerdere afdelingen de eerste stappen gezet in de ontwikkeling van leerlingenstages c.q. bedrijfsoriëntaties. Dergelijke stages blijken een belangrijk middel om de praktijkoriëntatie van het onderwijs te verbeteren, teneinde daarmee de aantrekkelijkheid en het onderwijskundig rendement van de betreffende programma's te vergroten. De stages vonden en vinden op bescheiden schaal en op uiteenlopende wijze plaats in met name de technische afdelingen van het Midden-Brabant College en in het ROC Midden-Brabant. De stages werden mede mogelijk gemaakt door constructieve samenwerking met bedrijven in Tilburg en omstreken.

In het verlengde hiervan heeft het ROC in een eerste experimentele opzet in het afgelopen jaar ook enkele docentenstages gerealiseerd binnen de afdeling Bouwkunde. Het experiment voorzag er in dat docenten gedurende circa drie maanden werkzaam waren in de bouwtechnische beroepspraktijk. Docentenstages worden gezien als een belangrijke factor om de praktijkoriëntatie en motivatie van docenten te versterken en daarmee om de kwaliteit van het onderwijs voor de leerlingen te vergroten.

De eerste ervaringen met de leerlingenstages en de docentenstages zijn zonder voorbehoud positief:

- Voor leerlingen is het motiverend en ondersteunend aan het leerproces om een verbinding te kunnen leggen tussen kennisverwerving op school en toepassing daarvan in de praktijk.
- Leerkrachten ervaren het als een waardevolle impuls om na jaren weer eens heel intensief het werkveld in te duiken.
- Door de stages worden de contacten tussen school en bedrijf verder aangehaald. De school heeft er in de betreffende docenten bovendien uitstekende 'verbindingsofficieren' bij om de contacten op afdelingsniveau tussen school en bedrijf verder uit te bouwen naar ook andere inhoudelijk onderwerpen, zoals gastlessen, excursies en dergelijke.

Naar aanleiding van deze eerste (positieve) ervaringen hebben wij besloten om de formule van leerlingen- en docentenstages langs drie lijnen uit te bouwen binnen het Midden-Brabant College:

- **Ontwikkeling** van docentenstages en deze een structurele basis geven in onderwijs en organisatie
- **Verankering** van de leerlingenstages/ bedrijfsoriëntatie als een structureel, integraal onderdeel van het onderwijs
- **Verspreiding** van de docenten- en leerlingenstages naar andere locaties, in casu: economie.

Het onderhavige projectplan 'De school de praktijk in – De praktijk de school in' beoogt deze drieledige uitbouw te realiseren. Gelet op de doelstellingen en kaders van de Impuls-regeling wordt deze uitbouw primair gerealiseerd in het VMBO.

1.2 Doelstelling van het project

a) Ontwikkeling docentenstages

Zoals al aangegeven zijn de eerste ervaringen met docentenstages opgedaan door het ROC Midden-Brabant, afdeling Bouwkunde. Projectdoelstelling a) is het ontwikkelen van vergelijkbare docentenstages binnen het technisch onderwijs van het Midden-Brabant College, met als pilot de afdeling Bouwtechniek. Om de invoering beter mogelijk te maken wordt bovendien een stage-handboek ontwikkeld waarin beschreven wordt op welke wijze de docentenstages organisatorisch en inhoudelijk geregeld zijn in het samenspel tussen school, bedrijf en de betreffende docent.

Om de duurzaamheid van de docent-stageformule te bevorderen wordt bovendien een programma- en organisatie-opzet binnen het Midden-Brabant College uitgewerkt waarin docentenstages volledig geïntegreerd zijn, zowel organisatorisch als financieel. Belangrijke punten hierbij zijn de bijdrage van docentenstages aan de teamontwikkeling en aan het onderdeel 'deskundigheidsbevordering' in de normatieve taakopbouw van docenten.

b) Verankering leerlingenstages

De leerlingenstages zijn nu nog grotendeels additioneel: een op zich zelf staande activiteit, naast het reguliere onderwijs. Projectdoelstelling b) is het ombouwen van de huidige opzet van leerlingenstages naar een vorm waarin zij een structureel en integraal onderdeel uitmaken van het reguliere onderwijsprogramma.

Gedacht zou bijvoorbeeld kunnen worden aan een vorm waarin een leerling gedurende het gehele jaar 1 dag/week op stage gaat om een aantal vooraf vastgestelde leerdoelen te realiseren. (NB. De feitelijke omvang van de leerlingenstage zal overigens gerelateerd zijn aan het praktijkgehalte van de betreffende leerweg.)

In het kader van deze projectdoelstelling wordt voorts een stagehandboek ontwikkeld waarin de procedures en afspraken tussen school, bedrijf en leerling zijn vastgelegd.

c) Verspreiding naar economie

Ook bij de niet-technische afdelingen bestaat in uiteenlopende mate een voedingsbodemp voor docenten- en leerlingenstages. Dit geldt op dit moment vooral voor het economisch onderwijs. Ook het beroepenveld waarvoor wordt opgeleid is geïnteresseerd en bereid om deze stages mede mogelijk te maken.

Projectdoelstelling c) is daarom het toesnijden van de ervaringen en concepten binnen Techniek op de (versnelde) invoering van docenten- en leerlingenstages in Economie, met als pilot de afdeling Administratie.

2. RELATIE MET INNOVATIEBELEID INSTELLINGEN

2.1 Aandachtsvelden voor innovatiebeleid

De school de praktijk in – de praktijk de school in

In alle vormen van beroepsonderwijs is een verschuiving gaande van de belangstelling van jongeren van voltijdse opleidingen naar deeltijdse trajecten en leer-werktrajecten. Naast financiële overwegingen (: geld verdienen, minder studieschuld) liggen hieraan inhoudelijke overwegingen ten grondslag; leerlingen willen concreet weten wat ze met de kennis kunnen doen, de opleiding moet daarom snel uit zijn abstractie, theorie en praktijk moeten met elkaar in verband worden gebracht.

Parallel hieraan is een ontwikkeling gaande naar steeds intensievere samenwerking tussen scholen en beroepspraktijk. Deze samenwerking is er op gericht om de inhoudelijke aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te versterken. Speerpunten hierbij zijn de inhoudelijke vernieuwing van onderwijsprogramma's en deskundigheidsbevordering van docenten.

Gevolgen voor innovatiebeleid

Tegen deze achtergrond zijn in veel afdelingen op bovendien alle niveaus (VMBO-MBO-HBO) onderwijskundige vernieuwingen gaande die allemaal gericht zijn op competentieverwerving in de context van meer of minder voorgestructureerde beroepssituaties. Deze krijgen op verschillende wijzen en met verschillende benamingen gestalte, zoals Werkplekkenstructurering, Combi-lokaal, Probleemgestuurd onderwijs, Projectonderwijs en Duaal onderwijs. Gemeenschappelijk element in al deze onderwijskundige ontwikkelingen is:

- het afbouwen van het klassikale model waarin de docent vaksgewijze kennisoverdracht regisseert
- het opbouwen van een meer praktijknabije leeromgeving waarin leerlingen zelf een meer geïntegreerde set van kennis en kunde vergaren.

Het aanbieden van een meer praktijknabije leeromgeving lijkt bovendien een belangrijk instrument om het rendement van het onderwijs te versterken. Leerlingen blijken beter en gemakkelijker tot theoretische begripsvorming te komen wanneer de betreffende informatie in een praktijkcontext kan worden opgedaan en geoefend. Dat kan op zijn beurt de motivatie van leerlingen versterken c.q. studievertraging of voortijdig schoolverlaten voorkomen.

In relatie hiermee worden ook activiteiten ontplooid om docenten meer in contact te brengen met de praktijk. Docentenstages vormen hier een waardevolle invulling van.

Samenwerking VMBO-MBO-bedrijfsleven

Deze ontwikkelingen staan ook centraal in het innovatiebeleid van het Midden-Brabant College en het ROC Midden-Brabant. Ontwikkeling van leer-werktrajecten, leerlingen- en docentenstages vormen hierbij belangrijke speerpunten. De twee onderwijsinstellingen hanteren hierbij dezelfde onderwijskundige opvattingen. Zij vormen bovendien een bestuurlijke eenheid. Binnen dit kader worden de activiteiten van beide afzonderlijke instellingen gericht op de verdere ontwikkeling van één doorlopende leerlijn VMBO – MBO.

Daarnaast werken beide instellingen gestructureerd samen met het regionale bedrijfsleven. In hoofdstuk 3 worden deze samenwerkingsrelaties nader beschreven.

2.2 Relatie met reeds lopend Impulsprogramma

Het Midden-Brabant College heeft met de extra faciliteiten uit de eerste twee rondes van het Impulsprogramma een versnelling kunnen geven aan de ontwikkelingen op met name de volgende beleidsterreinen:

- Modernisering inventaris.
- Samenwerking/netwerking VMBO-MBO-bedrijfsleven, in het bijzonder op het gebied van doorlopende leerlijnen en leerlingenstages. Met name op technisch gebied worden meerjarige beleidsplannen ontwikkeld van VMBO-MBO-bedrijfsleven over de kwalitatieve ontwikkeling van het onderwijs en het bevorderen van de doorstroom naar de arbeidsmarkt.
- Programmavergelijking VMBO-MBO en verbetering van de doorstroommogelijkheden.

Het onderhavige project bouwt hierop voort: de ontwikkeling van leerlingenstages en docentenstages wordt door de scholen en de bedrijven gezien als een belangrijke actie om de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te versterken. Door de deelname van het ROC aan het project is de samenhang tussen VMBO en MBO geborgd.

2.3 Projectdoelstelling en promotie technische opleidingen

Als sinds een groot aantal jaren loopt landelijk gezien de instroom naar technische afdelingen in alle onderwijssoorten sterk terug. Hoewel het Midden-Brabant College met een redelijk constante instroom hierop op dit moment een uitzondering vormt, is het geenszins vanzelfsprekend dat deze lijn zich ook de komende jaren doorzet.

Omdat de hiervoor geschetste innovatie de aantrekkelijkheid van opleidingen ten goede komt zijn het doorgaans de technische opleidingen geweest die als eerste deze vernieuwing ter hand hebben genomen. Voor onze situatie betekent dit dat wij het project nadrukkelijk óók zien als middel om de aantrekkelijkheid en daarmee de instroom van in ieder geval de technische opleidingen te versterken.

Om die reden is het Platform Promotie Techniek Tilburg en Omstreken (zie H.3) mede-initiator geweest van dit project.

3. ORGANISATIE

3.1 Betrokken partijen

Midden-Brabant College

Indachtig de randvoorwaarden van de Impuls-regeling brengt het Midden-Brabant College twee locaties in, die in het kader van de onderwijsregelgeving elk afzonderlijk als een school worden aangemerkt:

- locatie Techniek (BRIN 20IS)
- locatie Economie/Groen (BRIN 20GD).

De projectdoelen zoals beschreven in H.1 worden primair bij het Midden-Brabant College gerealiseerd. Het College brengt daartoe ontwikkelcapaciteit van beide locaties in en integreert de stages, het handboek en de daarop toegesneden organisatorische opzet in de eigen onderwijsorganisatie.

ROC Midden-Brabant

Het ROC neemt deel met twee onderdelen: de colleges Techniek en Economie. Het ROC brengt zijn expertise op het gebied van docentenstages en dualisering/flexibilisering van het onderwijs in, teneinde haar eigen onderwijsvernieuwing op dit vlak af te stemmen op die bij het Midden-Brabant College en vice-versa. Daarnaast brengt het ROC – meer in het algemeen – zijn expertise in inzake de relatie met bedrijven bij deze vormen van bedrijfsoriëntaties en buitenschools leren.

Bedrijfsleven

Het technische bedrijfsleven enerzijds en VMBO + MBO anderzijds in Midden-Brabant hebben een branchegewijs, hecht georganiseerd ROBO-overleg¹ over de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt. Vanuit de ROBO-Bouwtechniek fungeert voor het project het bedrijf Remmers Bouwbedrijf BV als pilot. Remmers zal bijdragen aan de realisatie van docenten- en leerlingenstages binnen hun bedrijf en brengen de daarvoor benodigde begeleidingscapaciteit in. De uitkomsten worden teruggekoppeld naar de ROBO-Bouwtechniek, de landelijke bedrijfstak (AVBB) en het kenniscentrum annex landelijk orgaan voor de bouw (Bouwradius).

Het beroepenveld waarvoor het economisch onderwijs opleidt kent vooralsnog niet een vergelijkbare structuur. Dat betekent dat in deze locatie een aantal bedrijven afzonderlijk deelneemt. Dit betreft de Kwantum Groep en de CZ Groep.

Platform Promotie Techniek Tilburg en Omstreken

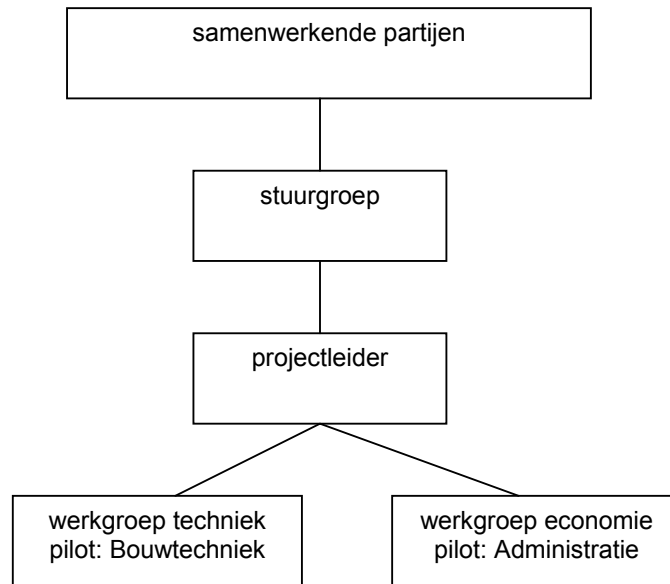
Het Platform heeft als doel de versterking van techniek in onderwijs en arbeidsmarkt in de regio Tilburg vanuit een integrale benadering van de gehele keten van basisschool tot en met het werkveld. Om dit te bewerkstelligen versterkt het Platform bestaande activiteiten en ontwikkelt zij vraaggestuurd nieuwe initiatieven. In het Platform zijn alle onderwijssoorten vertegenwoordigd van basisonderwijs t/m HBO, gemeente Tilburg, Brabants-Zeeuwse Werkgeversvereniging BZW en onderwijsbegeleidingsdienst SOM. Via BZW, Midden-Brabant College en ROC Midden-Brabant wordt ook een directe relatie gelegd met de ROBO's.

Huidig inhoudelijk en financieel kader is het Meerjarenprogramma 2000 – 2002 'Bouwen op een goed fundament'. Ons project past volledig in eerdergenoemde ketenbenadering van het Platform. De inbreng van het Platform in het project is gericht op versterking van de verbinding met enerzijds het basisonderwijs en anderzijds met het HBO. Dit moet er toe leiden dat genoemde onderwijssoorten in hun onderwijs voorbereiden resp. voortbouwen op de lijn van buitenschools leren door docenten en leerlingen in VMBO en MBO.

¹ ROBO: Regionaal Overleg Bedrijfsleven Onderwijs

3.2 Projectstructuur

De projectorganisatie is als volgt.



Samenwerkende partijen

De samenwerkende partijen stellen de formele grondslag en de strategisch-tactische kaders van het onderhavige project vast; vertrekpunt hierbij is het innovatiebeleid van de betreffende instellingen. De samenwerkende partijen bestaan uit een vertegenwoordiging van het CvB van het Midden-Brabant College en van het ROC Midden-Brabant.

Stuurgroep

De stuurgroep stuurt en bewaakt de voortgang van het project. De start en afronding van elke projectfase is onderdeel van besluitvorming van de stuurgroep.

De stuurgroep bestaat uit:

- directeur locatie Techniek Midden-Brabant College
- directeur locatie Economie/Groen Midden-Brabant College
- directeur college Techniek ROC Midden-Brabant
- directeur college Economie ROC Midden-Brabant
- vertegenwoordiging van de stagebiedende bedrijven (: techniek en economie)
- coördinator Platform Promotie Techniek Tilburg en Omstreken (technisch voorzitter)

De projectleider neemt als adviseur deel aan de vergaderingen van de stuurgroep.

Projectleider

De projectleider heeft de operationele verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het project overeenkomstig het projectplan: de uitbouw en verankering binnen Techniek en de transfer naar Economie. De projectleider functioneert daartoe boven de twee afzonderlijke locaties. Voor de uitvoering van zijn werkzaamheden onderhoudt hij primair contact met enerzijds afzonderlijke stuurgroepleden, anderzijds met de beide werkgroepen (zie hierna), met contactpersonen van stagebiedende bedrijven, alsmede met functionarissen van het onderwijsstafbureau DOI van het Midden-Brabant College en andere relevante functionarissen.

Werkgroepen

De werkgroepen bestaan uit medewerkers van de afdelingen die zorg dragen voor de leerlingenstages en uit docenten die zelf op stage gaan. Hun belangrijkste taak is

- het ontwikkelen van de docentenstages binnen Techniek en Economie (: pilots Bouwtechniek resp. Administratie)
- het leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling van een organisatie-opzet waarin de docentenstages een geïntegreerd onderdeel uitmaken van de organisatie- en onderwijsontwikkeling
- het integreren van de leerlingenstages in de onderwijsprogramma's
- het vastleggen van de afspraken, procedures en aandachtspunten in de stagehandboeken voor leerlingen- en docentenstages.

4. PROJECTRESULTATEN

Het project leidt tot de volgende resultaten:

- a) Twee semesters docenten- en leerlingenstages in de VMBO-afdeling Bouwtechniek:
 - Per semester een docentenstage van drie maanden
 - Per semester een leerlingenstage voor 15 leerlingen
- b) Twee semesters docenten- en leerlingenstages in de VMBO-afdeling Administratie
 - Per semester een docentenstage van drie maanden
 - Per semester een leerlingenstage voor 15 leerlingen

Mede op basis van de ervaringen hiermee:

- c) Uitgewerkt organisatieconcept voor de volledige integratie van deze stages in de reguliere onderwijsorganisatie en -programmering van de locatie Techniek, met aanbevelingen voor de toesnijding op de locatie Economie/Groen.
- d) Stage-handboek voor docenten- en leerlingenstages, model stage-overeenkomst en, indien nodig, andere hulpmiddelen voor een optimale onderwijskundige en organisatorische vormgeving van de stages.

5. IMPLEMENTATIE EN VERSPREIDING PROJECTRESULTATEN

5.1 Implementatie

Voor de feitelijke implementatie van de docenten- en leerlingenstages in de onderwijsorganisatie onderscheiden wij de volgende activiteiten.

- a) Vooraf: het initiatief tot dit project en de in het projectplan beschreven doelen en resultaten zijn gebaseerd op de wensen en mogelijkheden van de betrokken afdelingen.
- b) In het project is de integratie van genoemde stages als hoofddoel beschreven. De projectresultaten beschreven in H.4 sub c) en d) zijn expliciet op de die implementatie gericht
- c) Om de implementatie verder te ondersteunen wordt aan het einde van het project samen met ROBO-Bouw een scholingsdag georganiseerd voor de betrokken afdelingen van het Midden-Brabant College en het ROC Midden-Brabant en over de inhoudelijke en organisatorische inbedding in de onderwijsprogramma's.

5.2 Verspreiding

De projectresultaten worden gepresenteerd aan de overige locaties en afdelingen van het Midden-Brabant College, alsmede in het ROBO-voorzittersoverleg c.q. de andere ROBO's.

De projectresultaten komen voorts beschikbaar in een open kring op Kennisnet. Dit betreft in het bijzonder de resultaten die zich het meest voor overdracht lenen, te weten het organisatiemodel en het stage-handboek. Hierdoor hebben andere belangstellenden direct toegang tot de ontwikkelde producten en kunnen wellicht interessante contacten met andere scholen ontstaan.

Meer specifiek voor de Tilburgse regio worden de projectresultaten ook verspreid via het Tilburgse kabelnetwerk TOWN (Tilburgs Onderwijs Netwerk). Op dit netwerk zijn alle onderwijsinstellingen in Tilburg en omgeving aangesloten.

6. PLANNING EN DOORLOOPTIJD

6.1 Looptijd van het project

De looptijd van het project bedraagt bijna 1½ jaar, dat wil zeggen van 1 november 2001 tot 1 april 2003.

6.2 Fasering

NR	ACTIE	OPERATIONELE VERANTWOORDELIJKHEID	DOORLOOPTIJD												RESULTAAT				
			n	d	j	f	m	a	m	j	j	a	s	o		n	d	j	f
1	Voorbereiding	Stuurgroep, projectleider																	Organisatie operationeel Docenten- en leerlingenstages voorbereid
2	Stages Bouwtechniek																		
2.1	Uitvoering docentenstages	Projectleider, werkgroep Bt																	2 x 3 maanden docentenstages
2.2	Evaluatie/bijstelling docentenstages	Idem																	Geëvalueerde opzet docentenstages
2.3	Uitvoering leerlingenstages	Idem																	2 x 15 Leerlingenstages
2.4	Evaluatie/bijstelling leerlingenstages	Idem																	Geëvalueerde opzet leerlingenstages
3	Stages Administratie																		
3.1	Uitvoering docentenstages	Projectleider, werkgroep Adm																	2 x 3 maanden docentenstages
3.2	Evaluatie/bijstelling docentenstages	Idem																	Geëvalueerde opzet docentenstages
3.3	Uitvoering leerlingenstages	Idem																	2 x 15 Leerlingenstages
3.4	Evaluatie/bijstelling leerlingenstages	Idem																	Geëvalueerde opzet leerlingenstages
4	Organisatieconcept																		
4.1	Ontwikkeling eerste versie	Projectleider																	1 ^e Versie organisatie-opzet
4.2	Bijstelling op basis van reacties stuurgroep, werkgroepen en anderen	Idem																	2 ^e Versie organisatieopzet
4.3	Vaststelling	Stuurgroep																	Vastgestelde opzet docenten- en leerlingenstages
5	Stagehandboek																		
5.1	Ontwikkeling	Projectleider, werkgroepen																	Concept-versie stage-handboek
5.2	Vaststelling	Stuurgroep																	Vastgesteld stage-handboek
6	Implementatie en verspreiding	Stuurgroep, projectleider																	Scholingsdag. Presentaties. Informatie op Kennisnet en TOWN
7	Rapportages	Projectleider																	Tussenrapportage. Eindrapportage

7. EVALUATIE EN MONITOR

7.1 Situatie nu

Huidige situatie omvat:

- Leerlingenstages op ad hoc basis bij diverse technische afdelingen.
Geen structurele verankering van leerlingen- en docentenstages (: organisatorisch noch financieel) binnen het onderwijs.
- Ervaring met docentenstages bij MBO-Bouwkunde
- Goede netwerken met bedrijven, onder meer in het kader van de ROBO-structuur.
- Goede, bestuurlijk geborgde samenwerkingsrelatie met het ROC, o.a. op het gebied van doorgaande leerwegen VMBO-MBO.
- Voor wat betreft techniek: synergie met verwante activiteiten in basisonderwijs, MBO, HBO en bedrijfsleven via het Platform Promotie Techniek Tilburg en omstreken.

7.2 Resultaten en succes

Voor de beschrijving van de projectresultaten verwijzen wij naar H.4.

Wij beschouwen het project als geslaagd als wij er daadwerkelijk in geslaagd zijn om een structurele aanpak te realiseren van docenten- en leerlingenstages in het onderwijs.

8. SAMENVATTING

Het Midden-Brabant College en het ROC Midden-Brabant hebben in de afgelopen jaren, in samenwerking met het regionale bedrijfsleven, de eerste vormen van leerlingenstages gerealiseerd. Deze kregen vooral gestalte binnen het technisch onderwijs. Daarnaast heeft het ROC de eerste, nog beperkte ervaring opgedaan met docentenstages.

Mede gezien de positieve ervaringen hiermee hebben beide instellingen besloten deze stages verder uit te bouwen en een structurele, geïntegreerde plek te geven in het onderwijs. Het onderhavige projectplan 'De school de praktijk in – De praktijk de school in' beschrijft op welke wijze dit gestalte krijgt. Het plan wordt voorgedragen voor een financiële bijdrage op grond van de Kaderregeling regionale projecten impulsprogramma VMBO. Gezien de doelstellingen en randvoorwaarden van deze regeling zullen de projectresultaten bij het VMBO worden gerealiseerd.

Het ROC en het regionale bedrijfsleven spelen hierbij een belangrijke ondersteunende rol. Voor wat betreft de betrokkenheid van het ROC vormt hierbij de bestuurlijke eenheid en de uitgebreide inhoudelijke samenwerking VMBO-MBO de basis. De samenwerking strekt zich voorts uit naar het Midden-Brabantse bedrijfsleven; naar de onderscheiden ROBO's voor wat betreft het technisch onderwijs en bedrijfsleven en voorts naar afzonderlijke bedrijven.

Het project wordt uitgevoerd bij twee locaties van het Midden-Brabant College, welke in het kader van de onderwijsregelgeving elk als aparte school worden aangemerkt, te weten de locaties Techniek en Economie/Groen. Binnen deze afdelingen fungeren de opleidingen Bouwtechniek en Administratie als pilot.

Het project leidt tot de volgende resultaten:

- a) Twee semesters docenten- en leerlingenstages in de VMBO-afdeling Bouwtechniek:
 - Per semester een docentenstage van drie maanden
 - Per semester een leerlingenstage voor 15 leerlingen
- b) Twee semesters docenten- en leerlingenstages in de VMBO-afdeling Administratie
 - Per semester een docentenstage van drie maanden
 - Per semester een leerlingenstage voor 15 leerlingen

Mede op basis van de ervaringen hiermee:

- c) Uitgewerkt organisatieconcept voor de volledige integratie van deze stages in de reguliere onderwijsorganisatie en -programmering van de locatie Techniek, met aanbevelingen voor de toetsing op de locatie Economie/Groen.
- d) Stage-handboek voor docenten- en leerlingenstages, model stage-overeenkomst en, indien nodig, andere hulpmiddelen voor een optimale onderwijskundige en organisatorische vormgeving van de stages.

Het project heeft een looptijd van 1 november 2001 tot 1 april 2003. Met de uitvoering van het project is een bedrag gemoeid van f 354.250,-. Partijen nemen zelf een bedrag van f 104.250,- voor hun rekening. Op grond van de Kaderregeling is een financiële bijdrage ad f 250.000,- toegekend.